

Herontwikkeling van 3 percelen gelegen aan de Binnenweg te Heesch

Ecologische quickscan

In opdracht van A. van Dorst, K. Kuijpers, R. Steenbergen, K. Steenbergen – van Straten, J. van Oort en L. van Oort – Toonen

J.F.G. Maassen

Herontwikkeling van 3 percelen gelegen aan de Binnenweg te Heesch

Ecologische quickscan

**In opdracht van A. van Dorst, K. Kuijpers, R. Steenbergen, K. Steenbergen – van Straten, J. van Oort
en L. van Oort – Toonen**

Datum 22-2-2017

Maassen *ecologisch advies en onderzoek*

Jan Mosmanslaan 23
5237 BB 's-Hertogenbosch
T 073-6410858
maassen36@ziggo.nl
K.v.K 64413152
BTW nr81276485B02
rek.no NL55 INGB 0003 0208 71

<i>Projectno.</i>	1701-1
<i>Tekst en samenstelling</i>	Jan Maassen
<i>Foto's</i>	Jan Maassen
<i>Foto op omslag</i>	Jan Maassen
<i>Wijze van citeren</i>	J.F.G. Maassen, Herontwikkeling van 3 percelen gelegen aan de Binnenweg te Heesch
<i>In opdracht van</i>	A.van Dorst en K. Kuijpers voor het perceel kadastraal geregistreerd als Heesch B 6457, R. Steenberg en K. Steenberg – van Straten voor het perceel Heesch B 5780 en J. van Oort en L. van Oort – Toonen voor het perceel Heesch B 4836.
<i>Contactpersoon</i>	Bianca Göertz (Crijns Rentmeesters bv., Someren)
<i>Status</i>	definitief
<i>Datum</i>	22-02-2017

© 2017 Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, 's-Hertogenbosch

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van de natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeklocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen.

Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere verstrekte gegevens. De opdrachtgever vrijwaart Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Inhoud

1	Inleiding	9
	1.1 Aanleiding	9
	1.2 Vraagstelling	9
	1.3 Ligging van de planlocatie	10
	1.4 Beschrijving van de planlocatie en directe omgeving	10
	1.5 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen	13
2	Wettelijk kader	15
	2.1 Inleiding	15
	2.2 Soortenbescherming	15
	2.2 Gebiedsbescherming	16
	2.3 Rode Lijst	16
3	Onderzoeksresultaat	19
	3.1 methodiek	19
	3.2 gebiedsbescherming	20
	3.3 soortenbescherming	21
	3.3.1 <i>Vaatplanten</i>	21
	3.3.2 <i>Vogels</i>	21
	3.3.3 <i>Grondgebonden zoogdieren</i>	22
	3.3.4 <i>Vleermuizen</i>	23
	3.3.5 <i>Amfibieën en reptielen</i>	24
	3.3.6 <i>Vissen</i>	25
	3.3.7 <i>Vlinders en libellen</i>	25
	3.3.8 <i>Overige ongewervelden</i>	25
4	Conclusie en aanbeveling	27
	4.1 Gebiedsbescherming	27
	4.2 Soortbescherming	27
	4.3 Voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen	27
	4.4 Mitigerende en compenserende maatregelen	28
	4.5 Ontheffing	28
	4.5 Vervolgonderzoek	28
	4.6 Samenvatting	28
	Bronnen	31
	Bijlage1 - Wet Natuurbescherming	33
	Bijlage2 - Beschermde soorten en verblijfplekken	34
	Bijlage3 - Soorten met een vrijstelling	35

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Een aantal initiatiefnemers heeft het voornemen tot herontwikkeling van een drietal percelen gelegen aan de Binnenweg in de gemeente Bernheze. De percelen liggen op de grens van de bebouwde kom van Heesch met het agrarisch buitengebied.

De initiatiefnemers zijn A. van Dorst en K. Kuijpers voor het perceel kadastraal geregistreerd als Heesch B 6457, R. Steenbergen en K. Steenbergen – van Straten voor het perceel Heesch B 5780 en J. van Oort en L. van Oort – Toonen voor het perceel Heesch B 4836. De herontwikkeling betreft de oprichting van één woning per perceel. De drie percelen die hierna gezamenlijk als het plangebied aangeduid worden, zijn in het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Bernheze' bestemd als 'Agrarisch met waarden – Landschappelijke, cultuurhistorische en/of abiotische waarden'. De in totaal 3 woningen worden opgericht in het kader van de provinciale regeling 'Ruimte voor Ruimte'. Initiatiefnemers zullen ten behoeve van de oprichting van de beoogde woningen elk een bouwtitel aankopen bij een stoppende agrariër waarbij de stallen voldoen aan de regeling Ruimte voor Ruimte.

Crijns Rentmeesters bv. te Someren heeft de opdracht om de herontwikkeling mogelijk te maken binnen de gestelde wettelijke kaders. Binnen deze wettelijke kaders dient een quickscan flora en fauna te worden uitgevoerd. Maassen Ecologisch Advies en Onderzoek is aangezocht om deze quickscan uit te voeren.

1.2 Vraagstelling

De uitvoering van de plannen kan mogelijk gevolgen hebben voor de aanwezige (beschermde) flora en fauna die ter plekke aanwezig is en van invloed zijn op de nabijgelegen beschermde natuurgebieden.

Deze quickscan probeert daarom de volgende onderzoeksvragen te beantwoorden.

- Zijn er op de onderzoeklocatie beschermde planten en/ of diersoorten aanwezig of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten te verwachten?
- Is het onderzoeksgebied gelegen in de (naaste) omgeving van een beschermd natuurgebied?
- Is het uitvoeren van een vervolgonderzoek noodzakelijk?
- Is het noodzakelijk om een ontheffingsaanvraag voor de Wet Natuurbescherming in te dienen?

1.3 Ligging van de planlocatie

Fig1. Ligging van het plangebied (rood omcirkeld) in de omgeving (luchtfoto Google Earth)

De 3 percelen waar het plangebied uit bestaat zijn gelegen binnen een bosrijke omgeving op de grens van de bebouwde kom van Heesch met het agrarisch buitengebied. Aan de noordkant van de Binnenweg ligt een complex van sportvelden tegenover het plangebied. Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde lint aan de zuidkant van de Binnenweg. De omgeving hier kan gekenschetst worden als een bosrijk kleinschalig agrarisch landschap. De agrarisch activiteit binnen de omgeving is van extensieve hobbymatig soort.

Aan de zuidkant grenzen de percelen aan een monotoon agrarisch grasland van een lage natuurwaarde. Buiten enkele tuinvijvers ontbreekt binnen de omgeving open water en watervoerende elementen. Op de aangrenzende berm met de Binnenweg staan slechts enkele schamele Zomereiken als wegbomen aangeplant. Op de noord berm van de weg en langs aangrenzend parkeerterrein staan dichtere rijen van meer volgroeide bomen aangeplant.

1.4 Beschrijving van de planlocatie en directe omgeving

De drie percelen zijn niet in agrarisch gebruik, noch staan onder een andere specifieke beheersvorm. Het terrein was tot voor kort bebost met houtbegroeiingen die waarschijnlijk deels aanplant waren en zich deels uit natuurlijke houtopslag hebben ontwikkeld. Vlak voor het veldbezoek was al het hout op de percelen gekapt waardoor het te onderzoeken terrein tijdens het bezoek de aanblik van een open kapvlakte bood. In de onderstaande beschrijving worden per perceel de resterende natuurwaarden beschreven. De percelen worden hier verder respectievelijk van oost naar west als perceel-oost (4836), perceel-midden (6457) en perceel-west (5780) aangeduid.

Fig. 2. Ligging van de percelen (rood omkaderd) aan de Binnenweg te Heesch (bron Crijns Rentmeesters bv.)

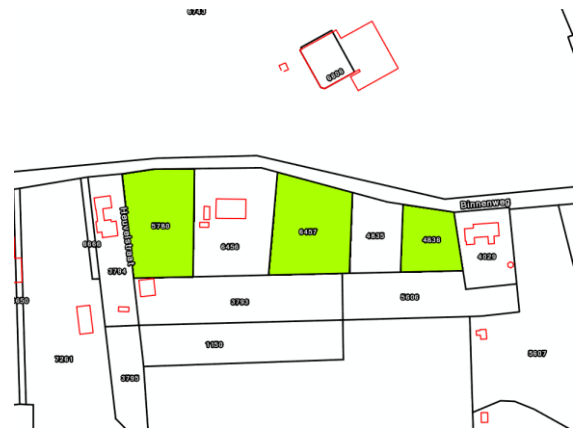

Fig.3. Kadastrale kaart van het plangebied (groene kleur) (bron: Crijns Rentmeesters bv.)

Perceel-oost

Van de oorspronkelijke begroeiing resten alleen nog fragmenten van een grasmat, twijgdunne houtopslag en wat los struweel van Framboos. Het terrein bevat geen elementen meer die van ecologische betekenis kan zijn voor beschermde soorten.

Fig.4. Perceel-oost

Perceel-midden

Dit perceel wordt doormiddel van een grasland van vorig perceel afgescheiden. Aan de westkant grenst het perceel afgescheiden door een slordige haag aan het erf en tuin van de naburige woning. In deze tuin is een opvallende vijver aanwezig, die zeker geschikt is voor amfibieën.

Alleen de verspreid staande bomen langs de zuidgrens van het perceel zijn van kap gespaard gebleven. De bomen betreffen veel Ruwe berken en enkele Zomereiken, allen van een gering stamdiameter die varieert van rond de 30 cm. Verder rest hier ook nog veel twijgdunne houtopslag. Het verwijderen groen bestond hier o.a. uit bramenstruweel en een groepje oudere bomen met een omvangrijkere stamdiameter tussen de 60 en 80cm. De resterende bomen en een opvallende berg afval waarop een deel van het verwijderde groen is gedumpt, zijn hier de elementen die nog van

enige ecologische betekenis kunnen zijn. In de bomen kunnen vogels nestelen en in de afvalberg kunnen amfibieën en kleine zoogdieren schuilen of overwinteren. Ook de afvalberg kan als nestplaats voor vogels (Winterkoning) dienen.

Fig.5. Perceel-midden met afvalberg (rechts)

Perceel-west

Elementen die hier van enige ecologische betekenis kunnen betreffen een groepje bomen (Ruwe berk, Zomereik en Zwarte els) van geringe stamdikte die ook hier langs de zuidelijke perceelgrens van kap gespaard zijn gebleven, en een kleine vijver.

De kleine gegraven vijver met een laag maar natuurlijk waterpeil heeft onder de schaduw van de gekapte bomen in de loop van de jaren en dik pakket aan bladval verzameld. Als gevolg van dit bladval is het water van een bijzonder slechte kwaliteit. Door afbraakprocessen onder zuurstofarme omstandigheden komt hier het giftige waterstofsulfide vrij, wat van bijzonder negatieve invloed is op de ecologische kwaliteit van het watermilieu. Er ontbreekt elk spoor van helofyten- en hydrofytenbegroeiingen langs de oevers en in het water. In de zuidwesthoek grenst het perceel vrijwel direct aan een rommelige bebouwing van een stenen schuurtje met aanbouw van afdaken. Deze bebouwing is zeer geschikt als schuilplek van beschermde marterachtigen en om als vaste verblijfplek van vogels, in het bijzonder Steenuil, te fungeren. Echter deze bebouwing valt buiten het plangebied en is eigendom van de naburige terreineigenaar.

Fig.6. Perceel-west met vijver (rechts)

1.5 Beoogde ingrepen en ontwikkelingen

De beoogde ontwikkeling betreft de bouw van een drietal woningen. Hiervoor dienen de weinige resterende bomen gerooid en een vijver gedempt te worden. Ten behoeve van de bouw zullen de nodige grondwerkzaamheden plaats vinden. Er is geen bebouwing aanwezig die gesloopt dient te worden in het kader van de herontwikkeling

Fotoimpressie van de omgeving van het plangebied

Fig.7. Zicht op Binnenweg

Fig.8. Schuurtje met rommelige entourage op aangrenzend perceel.

Fig.9.Zicht op achterliggend weiland en beboste zuidrand van het plangebied.

Fig.10. Omgeving

2. Wettelijk kader

2.1. Inleiding

Op 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht geworden. Deze wet vervangt 3 wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Zowel in de voorgaande als nieuwe wetgeving zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetland-Convention, Convention van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar. De wet is opgesplitst in de bescherming van soorten (soortbescherming) en bescherming van gebieden (gebiedsbescherming).

2.2. Soortenbescherming

Beschermingsniveaus

Evenals bij de voorgaande Flora- en faunawet gelden een aantal verbodsbepalingen ter bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage). Echter het aantal beschermingsniveaus is teruggebracht, waarbij drie categorieën beschermde soorten worden onderscheiden

- Europees beschermde soorten volgens de Vogelrichtlijn
- Europees beschermde soorten volgens de Habitatrichtlijn.
- Nationaal beschermde soorten.

Het zwaarst beschermingsniveau gelden de Europees beschermde soorten; deze valt onder de Habitat- en Vogelrichtlijn en worden hier als strikt beschermd aangeduid. De beschermde soorten van de habitatrichtlijn betreffen uitsluitend soorten die op bijlage IV vermeldt staan. Voor soorten van bijlage II is de bescherming opgeheven of deze vallen onder het beschermingsregime van nationaal beschermde soorten. Een gevolg hiervan is o.a. dat een aantal vissoorten niet meer beschermd zijn. Voor nationaal beschermde soorten geldt een zwakker beschermingsregime en er kan per provincie en per soort vrijstelling verleend worden voor ingrepen die betreffen ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Voor alle inheemse diersoorten, beschermt of onbeschermd, geldt de zorgplicht. De zorgplicht wil zeggen dat men deze niet onnodig mag doden, verwonden of beschadigen. Voor onbeschermden soorten geldt geen ontheffingsplicht maar alleen de zorgplicht.

Jaarrond beschermde verblijfplekken

Naast soorten beschermt de Wet Natuurbescherming ook verblijfplaatsen die als “vast” kunnen worden aangemerkt. Deze bescherming geldt alleen de vaste verblijfplaatsen van vogels (zie bijlage) en zoogdieren. Een vaste verblijfplek betreft een verblijfplek waarnaar een dier regelmatig terugkeert en niet slechts eenmalig voor een specifieke functie gebruikt wordt, zoals de nesten van de meeste vogels. Ook hier zijn er verschillende gradaties in beschermingsniveau, afhankelijk hoe kwetsbaar de instandhouding van de soort is in relatie tot gebruik van de vaste verblijfplek. In samenhang met de verblijfplek wordt ook de leefomgeving beschermd zover deze van belang is om het functioneren van de verblijfplek mogelijk te maken

Ontheffingsplicht

Alle beschermde soorten zijn in principe ontheffingsplichtig. Indien men kan garanderen dat de voorgenomen plannen geen overtreding van de Wet Natuurbescherming tot gevolg hebben geldt een vrijstelling. Een mogelijkheid om een dergelijke garantie te geven is onder meer door het werken met een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode. Vrijstelling doormiddel van een goedgekeurde gedragscode geldt voor alle beschermde soorten en zowel voor werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud als voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (een verschil met voorgaande wetgeving). Indien dergelijke garanties niet kunnen worden gegeven moet men ontheffing aanvragen van artikel 3.1 lid2 (Vogelrichtlijn) of artikel 3.5 lid 4 (Habitatrichtlijn en nationaal beschermde soorten).

-Artikel 10 van de voormalige Flora en Faunawet, het verbod om dieren onnodig te verontrusten en hun vaste verblijfplekken te verstoren, is niet meer van toepassing op nationaal beschermde soorten binnen de huidige wetgeving; echter de verboden om soorten niet opzettelijk te doden, vangen, plukken of vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen blijft ook binnen de Wet Natuurbescherming onverminderd van toepassing. Onder de term “opzettelijk” moet men ook de zgn. “voorwaardelijke” opzet verstaan; dat betekent dat de initiatiefnemer zich bewust moet zijn van de effecten van zijn handelingen).

-Voor broedende vogels wordt geen ontheffing verleend (artikel 3.1 lid2) zover het een directe fysieke aantasting (vernietigen, wegnemen) van het nest dat in gebruik is betreft. Verstoring van broedende vogels waarbij het nest en broedsel ongeschonden blijft is alleen toegestaan als de staat van instandhouding niet in het geding is, dus niet van negatieve invloed op de populatie is (artikel 3.1 lid 4 en 5).

Toetsing

Voor beide categorieën beschermde soorten moeten de effecten op populatieniveau worden getoetst. In tegenstelling met de voorgaande Flora en faunawet is de bescherming in mindere mate individueel en dient de staat van instandhouding van de gehele populatie meer in aanmerking genomen te worden.

Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld op de volgende drie criteria:

- aanwezigheid van aanvaardbare alternatieve mogelijkheden;
- aanwezigheid van een wettelijk belang;
- de staat van instandhouding van de soort.

En in het geval er jaar rond beschermde verblijfplekken in het geding zijn:

- behoud van functionaliteit van de verblijfplek.

Het wettelijk belang betreft, afhankelijk van de status van de soort, een nationaal wettelijk belang (Vrijstellingsbesluit) of een Europees wettelijk belang (Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn). Deze wettelijke belangen hebben o.a. betrekking op de openbare veiligheid, volksgezondheid, veiligheid luchtvaart en bescherming flora en fauna. In het geval van nationaal beschermde soorten worden de genoemde criteria soepeler toegepast en zijn er extra vrijstellingsmogelijkheden.

2.3. Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming onderscheidt twee typen beschermde natuurgebieden

- De gebieden die op Europees niveau een bescherming genieten en aangewezen zijn in het kader van de Habitatrichtlijn (HR), Vogelrichtlijn (VR) en Verdrag van Ramsar (wetlands). Deze gebieden vallen onder de noemer van Natura 2000 en betreffen gebieden van grote ecologische waarde.
- Natuurgebieden en verbindingsstructuren die op landelijke basis zijn ingesteld en vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuurgebieden en hun onderlinge verbindingen vormen een samenhangend ecologisch netwerk. De NNN is de opvolging van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) waarvan de naam de EHS nog in de wetgeving verankerd is.

Ook hier genieten de gebieden die onder een Europees beschermingsregiem vallen de meest striktste bescherming.

Voor beide categorieën van beschermde gebieden geldt dat activiteiten die een negatief effect hebben op de kwaliteit van de gebieden in het algemeen verboden zijn. Uitgezonderd zijn activiteiten binnen Natura 2000 gebied die uitgevoerd worden in het kader van vastgelegde beheersplannen ten behoeve van Natura 2000 doelen. Een ontheffing wordt alleen verleend indien er geen reële alternatieven zijn, de staat van instandhouding van soorten niet in gevaar komt en er sprake is van een groot openbaar belang, dat o.a. de volksgezondheid en openbare veiligheid kan betreffen.

De ontheffingsverlening gaat veelal gepaard onder strikte voorwaarden en beperkingen en er is altijd sprake van een compensatieplicht. Bij Natura 2000 gebied wordt doormiddel van een voortoets beoordeeld of er negatieve effecten verwacht kunnen worden en in hoeverre deze als significant beoordeeld kunnen worden. Bij niet-significante negatieve effecten volgt een "lichte" beoordeling doormiddel van een Verslechterings-toets. Bij significante negatieve effecten wordt de "zware" route gevolgd doormiddel van een Passende beoordeling en ADC-toets.

2.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terrein behorende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

3. Onderzoeksresultaat

3.1. Methodiek

Literatuuronderzoek

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van diverse websites, o.a. de website van Ministerie van Economische Zaken, en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de ligging van het plangebied ten opzichte van relevante natuurterreinen in de omgeving en de ligging ten opzichte van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en de NNN (EHS) (Natuurnetwerk Nederland).

Veldonderzoek

Het veldbezoek werd op 16-2-2017 tussen 11.00 en 12.00 uur uitgevoerd door dhr. J. Maassen. Tijdens het veldbezoek was het droog, onbewolkt, rond de 12 graden C en windstil (windkracht1). Een weertype dat als bijzonder zacht lenteweer voor de tijd van het jaar beoordeeld kan worden.

Tijdens de uitgevoerde veldonderzoeken zijn de aanwezige biotopen in het plangebied vastgesteld. Aan de hand van de aanwezige biotopen kan worden bepaald of er mogelijk beschermde soorten voorkomen. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen, die kunnen duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Behalve het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten is er ook gelet op bijv. hollen, uitwerpselen, prooiresten, braakballen vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn verwerkt in onderstaande notitie.

3.2 Gebiedsbescherming

Ligging ten opzichte van beschermde natuurgebied

- Het plangebied maakt geen deel uit van NNN-structuren en Natura 2000 gebied en ligt op geruime afstanden van deze gebieden. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op 1 km afstand betreft een aanéén gesloten bos-, heide en stuifzandgebied dat een westelijke uitloper is van het natuurgebied de Maashorst. Dit gebied wordt door de A50 gescheiden van het grote oppervlak van de Maashorst dat aan de oostkant van de snelweg ligt. Ander nabij NNN-gebied ligt op iets grotere afstand zuidelijk van het plangebied en betreft verbingsstructuren binnen het open agrarisch landschap.
- De dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden zijn de Kampina & Oisterwijkse vennen op 25 km afstand en het Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek op 15 km afstand.

Effecten en conclusie

- Negatieve effecten op Natura 2000 gebied kunnen geheel uitgesloten worden gelet op de afstand en schaal en aard van de voorgenen ontwikkelingen. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.
- Het plangebied en omliggende gebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS. Van een directe aantasting en afname van areaal is daarom geen sprake. De nabijgelegen NNN-gebied zijn op voldoende afstand gelegen waardoor de meeste factoren die op afstand werken niet van invloed zijn. Hooguit de factor stikstofdepositie, de enige factor die op grotere afstand werkt, kan van invloed zijn. Gelet op de schaal van de voorgenen ontwikkeling en de aard van een “zachte” woonbestemming ligt enige relevante bijdrage aan de bestaande achtergronddepositie niet in de verwachting. Er worden daarom geen effecten verwacht die de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS significant aantasten. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

Fig.11..Ligging van het plangebied (roodcirkeld) ten opzichte van de NNN-structuren (groen gemarkeerd).
Bron Ministerie van EZ

3.3 Soortenbescherming

3.3.1 Vaatplanten

De vegetatie binnen het plangebied, zover deze nog aanwezig was, is van een algemeen verstoord type en kan daarom als van een zeer lage natuurwaarde worden beoordeeld. De condities om beschermde vaatplanten te verwachten of bijzonder botanische waarden ontbreken. Aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten kan geheel uitgesloten worden.

Conclusie

Als gevolg van toekomstige ingrepen worden geen negatieve effecten op beschermde plantensoorten verwacht

3.3.2 Vogels

Toelichting

Alle vogels die binnen Europa als inheems worden aangemerkt vallen onder de bescherming van de Vogelrichtlijn, en vallen daardoor binnen de Wet Natuurbescherming onder het strikte Europese beschermingsregiem. Tijdens het broedseizoen zijn ook nesten en broedplekken van vogels beschermd. De wet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is. Van een aantal vogelsoorten worden de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd; deze worden als jaarrond beschermd aangeduid. Als nestendoor een ruimtelijke ontwikkeling verdwijnen, kan afhankelijk van de soort en nestgebruik een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn.

De volgende categorieën (aflopend in beschermde status) worden onderscheiden:

Categorie1: Ontheffingsaanvraag altijd noodzakelijk

Nesten jaarrond beschermd, vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd.

Soorten: Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendif, en Zwarte wouw.

Categorie 2: Ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk

Deze soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Echter ze zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of "als ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen".

Soorten: Blauwe reiger, Boerenzwaluw, Bonte vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Bosuil, Brilduiker, Draaihals, Eidereend, Ekster, Gekraagde roodstaart, Glanskop, Grauwe vliegenvanger, Groene specht, Grote bonte specht, Hop, Huiszwaluw, Ijsvogel, Kleine bonte specht, Kleine vliegenvanger, Koolmees, Kortsnavelboomkruiper, Oeverzwaluw, Pimpelmees, Raaf, Ruigpootuil, Spreeuw, Tapuit, Torenvalk, Zearend, Zwarte kraai, Zwarte mees, Zwarte roodstaart en Zwarte specht.

Categorie 3: Ontheffingsaanvraag niet nodig buiten het broedseizoen

Soorten: Overige soorten

Categorie1; ontheffingsaanvraag altijd nodig

Bronnenonderzoek

Op basis van de omgevingskenmerken van een kleinschalige landelijk woonomgeving dicht bij de grens met meer verstedelijkt gebied, kunnen een aantal soorten verwacht worden die als uitgesproken cultuurvolger gelden. Soorten die voor het vinden van voortplantingsplekken in het bijzonder afhankelijk van bebouwing zijn. Binnen omgeving zijn de omstandigheden gunstig om de Huismus en verschillende soorten uilen (Steenuil en Kerkuil) te verwachten.

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek werd op korte afstand van het plangebied de aanwezigheid van de Huismus vastgesteld. Het oppervlak waar het plangebied uit bestaat bevat echter geen elementen als grote vogelnesten, holle bomen en bebouwing die geschikt zijn voor vestiging van vaste verblijfplekken van vogels uit deze categorie. Het enige grote vogelnest betroffen de resten van een oud en verwaaid kraaien/eksternest in een berk op het perceel-midden. Als gevolg van de gepleegde ingrepen is het plangebied weinig meer geschikt om op enige andere wijze deel uit te maken van het functionele leefgebied van deze soorten. Verstoring van vaste verblijfplekken is alleen mogelijk indien deze zich bevinden binnen de directe invloedsfeer van het plangebied. Dit kan vooral het geval zijn binnen de hiervoor beschreven bebouwing van schuurtje met aanbouw aan de zuidgrens van perceel-west. Ook deze bebouwing is tijdens het veldbezoek onderzocht op verblijf en verblijfssporen van vogels; deze werden niet geconstateerd.

Te verwachten effecten

Er werden geen aanwijzingen gevonden dat jaarrond beschermde vaste verblijfplekken van vogels ten gevolge van de ingrepen aangetast of verstoord worden, noch dat de functionele leefomgeving van soorten die jaarrond beschermde vaste verblijfplekken onderhouden aangetast wordt.

Conclusie

Als gevolg van de voorgenomen ingrepen en herontwikkeling worden geen negatieve effecten verwacht op jaarrond beschermde verblijfplekken van vogels en functioneel leefgebied dat van belang is voor de instandhouding van deze verblijfplekken.

Categorie2; ontheffingsaanvraag mogelijk noodzakelijk

Waarnemingen uit deze categorie betroffen algemene soorten stads en tuinvogels als Ekster, Koolmees en Pimpelmees. Het perceel-midden bevat een boom met de resten van een oud kraaien- of eksternest. Ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling wordt geen negatief effect verwacht op de staat van instandhouding van soorten uit deze categorie.

Categorie 3; ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk

Tijdens het veldbezoek werd langs de terreinranden een relatief grote activiteit van algemene tuinvogels vastgesteld. Voor deze soorten kunnen in het bijzonder de afvalbergen als broedplek dienen. Indien het broedseizoen in acht wordt genomen en het afval tijdig opgeruimd wordt, wordt geen beschadiging of vernietiging van nestplekken die in gebruik zijn door vogels uit deze categorie verwacht.

3.3.3 Zoogdieren

Beschermde

Bronnenonderzoek

De enige strikt beschermde soorten zoogdieren die verwacht worden op basis van het bronnenonderzoek zijn vleermuizen (zie volgend hoofdstukje). Op basis van verspreidingsgegevens en biotoopeisen kan aanwezigheid van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten nabij het plangebied geheel uitgesloten worden.

Wel kunnen op basis van landschapkenmerken en bronnenonderzoek een aantal nationaal beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt nabij het plangebied verwacht worden. Dit betreft Das, Eekhoorn, Steenmarter en de verschillende kleine marterachtigen (Wezel, Bunzing en Hermelijn). De Steenmarter is nog weinig bekend in deze omgeving. Binnen een bosrijke omgeving als deze kan altijd de Eekhoorn verwacht worden. Het plangebied ligt binnen een omgeving die bij uitstek geldt als het leefgebied van de Das. Op korte afstand van het plangebied zijn verschillende waarnemingen bekend in de periode 2006-2011. (bron Telmee.nl.).

Veldbezoek

De veldcondities binnen het plangebied en omgeving zijn gunstig om kleine marterachtigen en Steenmarter te verwachten. Met name het schuurtje op aangrenzend terrein van perceel-west biedt geschikte verblijfsmogelijkheden voor deze soorten en is daarom tijdens het veldbezoek ook geïnspecteerd. Voor de Das is de directe omgeving en het plangebied te verstoord om deze te verwachten. Voor de Eekhoorn ontbreekt binnen het plangebied momenteel een geschikte habitat en deze wordt daarom hooguit langs de terreinranden of binnen de bomenrijen langs de Binnenweg verwacht. De Steenmarter is nog te weinig bekend in deze omgeving om deze te verwachten en voor kleine marterachtigen geldt tot halverwege 2017 een vrijstelling. Tijdens het veldbezoek werden nergens verblijf, verblijfplekken en verblijfssporen van deze soorten gevonden.

Conclusie

Op basis van het gepleegde bronnenonderzoek en veldbezoek worden geen negatieve effecten verwacht het op het leefgebied en verblijfplekken van beschermde grondgebonden zoogdieren waarvoor momenteel geen vrijstelling geldt.

Vrijstelling

Het plangebied en omgeving biedt goede condities om een aantal kleine zoogdieren als spitsmuizen, woelmuizen, Bosmuis, Egel en kleine marterachtigen te verwachten waarvoor een vrijstelling geldt. Voor kleine marterachtigen is de vrijstelling tijdelijk.

Voor vrijgestelde beschermde soorten en soorten die buiten elk beschermingsregiem vallen geldt alleen de zorgplicht, d.w.z. onnodige verwonding, doden en verstoring dient te worden voorkomen. In het bijzonder dient daarom zorgvuldig te werk worden gegaan bij verwijdering van de afvalbergen.

3.3.4 Vleermuizen

Toelichting

Wettelijke bescherming en levenswijze

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 bijlage IV van de Europese habitatrichtlijn en zijn daardoor op Europees niveau beschermd. Deze bescherming betreft tevens de vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort".

Vleermuizen onderhouden verschillende type verblijfplekken als paarverblijven, winterverblijven, kraamverblijven en zomerverblijven. Voor de staat van instandhouding van de lokale populatie van de soort zijn de kraamverblijven en de grote winterverblijven van het grootst belang. In gebruik van paarverblijven zijn vleermuizen het meest flexibel. In de loop van het seizoen wisselen vleermuizen regelmatig van verblijfplaats waarbij gebruik wordt gemaakt van vaste routes tussen de verblijfplekken. Eveneens tussen foerageergebieden en verblijfplaatsen onderhouden vleermuizen vaste routes. Bij het gebruik van deze routes oriënteren vleermuizen zich op lijnvormige elementen in het landschap zoals bomenlanen, kanalen en houtwallen.

Dit gehele systeem van verbindingroutes en foerageergebieden die het functioneren van de verblijfplaatsen voor hun specifieke functies mogelijk maakt wordt de functionele leefomgeving genoemd. Ingrepen binnen de functionele leefomgeving die het functioneren van de verblijfplaatsen aantasten worden door de wetgever gelijk gesteld aan de aantasting van verblijfplekken zelf. In deze zin is de functionele leefomgeving even strikt beschermd als de verblijfplekken.

Bronnen

Op basis van landschapskenmerken en bronnenonderzoek worden binnen de omgeving zeker de Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis verwacht. Van deze soorten is alleen de Rosse vleermuis een boombewoner; de beide andere soorten bewonen uitsluitend bebouwing. Van de genoemde soorten kan vrijwel zeker de Gewone dwergvleermuis foeragerend nabij het plangebied verwacht worden. In het algemeen ligt het plangebied in en omgeving die zeer geschikt is voor soorten die binnen en halfopen landschap foerageren.

Veldbezoek

Het oppervlak waar het plangebied uit bestaat bevat momenteel geen enkel bebouwing en ander hoog opgaande elementen waarin of waaraan verblijf kan worden gevonden. De omgeving binnen de invloedsfeer van het plangebied is onderzocht op potentiële verblijfplekken waar ingrepen binnen

het plangebied mogelijk van invloed op kunnen zijn. Deze verblijfsmogelijkheden kunnen zich voornamelijk bevinden in bomen op aangrenzend terrein en langs openbare weg. De afstand tot de naburige bebouwing werd te groot geacht om enige negatieve effecten te verwachten op eventuele verblijfplekken ten gevolge van ingrepen binnen het plangebied. Ook ontbreken binnen de directe invloedssfeer van het plangebied bomen met holen waarin vleermuizen kunnen verblijven.

Wel wordt vrijwel zeker verwacht dat de Gewone dwergvleermuis langs de terreinranden foerageert.

Conclusie

Als gevolg van ingrepen binnen het plangebied worden geen negatieve effecten op de jaar rond beschermde verblijfsplaatsen en verblijfsmogelijkheden van vleermuizen verwacht. Als gevolg van de reeds gepleegde ingrepen en toekomstige ingrepen is wel sprake van een kleine en mogelijk, afhankelijk van hoe vleermuisvriendelijk de nieuwe inrichting is, tijdelijke inperking van foerageergebied. Gelet op de goede compensatie die de omgeving is er geen sprake van aantasting van essentieel foerageergebied, noch van groenstructuren die van bijzonder belang voor vleermuizen zijn.

Aanbeveling

Gelet op de kwaliteiten van de omgeving voor vleermuizen wordt aanbevolen om terughoudend te zijn met bouwverlichting en de permanente verlichting na de bouw. Bij herinrichting wordt aanbevolen de terreinranden van groenstructuren te voorzien die vleermuizen foerageergelegenheid bieden.

3.3.5 Amfibieën en reptielen

Algemeen

Op basis van bronnenonderzoek en algemene omgevingskenmerken zijn er geen beschermde reptielen en amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt binnen de omgeving te verwachten. Soorten als Heikikker en Levendbarende hagedis die binnen de bredere omgeving voorkomen zijn tamelijk strikt gebonden aan het milieu van heide, heideachtig terrein, bos en zwak gebufferde waters. Dergelijke milieus ontbreken geheel binnen het plangebied en directe omgeving. Van andere soorten als kamsalamander en Rugstreeppad zijn recente waarnemingen dusdanig schaars dat deze uitgesloten kunnen worden binnen het suboptimaal leefgebied dat het plangebied en omgeving biedt.

Veldbezoek

Binnen het plangebied ontbreekt geschikt voortplantingswater. Perceel-west bevat een vijver waarvan de waterkwaliteit dusdanig slecht is dat deze ook door de meest opportunistische soorten als Bruine kikker en Gewone pad vermeden zal worden. Een betere waterkwaliteit biedt de vijver van de burens op het naburig perceel (dus buiten het plangebied en voorgenomen ingrepen!). Behalve de genoemde soorten kan deze vijver ook de groene Bastaardkikker aantrekken. Kleine geïsoleerde waters binnen een droge omgeving worden vaak dicht bevolkt door deze soort. Voor de genoemde soorten, die naar het plangebied kunnen uitzwerven, geldt een vrijstelling. Voor soorten waarvoor geen vrijstelling geldt biedt het plangebied geen geschikte condities om deze te verwachten.

Conclusie

Op basis van de verspreidingsgegevens, biotoopkenmerken en terreingesteldheid kunnen negatieve effecten op reptielen en beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt geheel uitgesloten worden. Wel worden enkele algemene soorten, in het bijzonder Bruine kikker en Gewone pad, verwacht waarvoor een vrijstelling en uitsluitend de zorgplicht geldt.

3.3.6 Vissen

Er ontbreekt elke vorm van open water, waardoor het plangebied niet relevant voor deze soortgroep is.

3.3.7 Vlinders en Libellen

Voor waarneming van deze soortgroep was de tijd van het jaar ongeschikt. Zowel op basis van verspreidingsgegevens en aanwezige biotopen worden geen streng beschermde soorten uit deze soortgroepen verwacht. Verwacht worden een aantal algemene dagvlindersoorten die in tuinen en langs bosranden foerageren. Uit de groep van libellen worden een aantal algemene soorten verwacht die verder van het water weg zwerven om te foerageren.

Conclusie

Het plangebied is niet van belang voor beschermde libellen en vlinders. Op deze soortgroep worden daarom geen negatieve effecten verwacht.

3.3.8 Overige ongewervelden

Uit deze soortgroep zijn een beperkt aantal soorten uit de groepen van kevers en slakken beschermd, eveneens één zoetwatermossel (Bataafse stroommossel) en de enige Inlandse zoetwaterkreeft (Rivierkreeft). Gelet op verspreidingsgegevens en aanwezige biotopen worden geen soorten uit deze groep verwacht en kunnen negatieve effecten op deze soorten geheel uitgesloten worden.

4. Conclusie en aanbeveling

4.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebied

Het plangebied ligt te ver verwijderd van Natura 2000 om daar enig negatief effect op te verwachten. Een toetsing aan de Natura 2000 wetgeving wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

NNN -gebied (voormalige EHS)

Op NNN-gebied worden geen negatieve invloeden verwacht gelet op de afstand, schaal en aard van ontwikkelingen. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt niet noodzakelijk geacht.

4.2 Soortenbescherming

-Buiten vleermuizen die langs de terreinranden foerageren worden er geen strikt beschermde soorten binnen het plangebied verwacht.

-Er worden ook geen nationaal beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt verwacht waarop de voorgenomen herontwikkeling van negatieve invloed kan zijn op hun leefomgeving, verblijfplekken en staat van instandhouding.

-Er ontbreken binnen het plangebied en de invloedssfeer daarvan verblijfplaatsen die als jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen kunnen worden aangemerkt of andere elementen die beschermd zijn als onderdeel van de functionele leefomgeving die deze verblijfplekken in stand houdt. Zover deze in de omgeving aanwezig kunnen zijn, liggen deze op voldoende afstand om geen verstoring te verwachten ten gevolge van de voorgenomen herontwikkeling.

-Niet geheel uitgesloten kunnen worden een aantal beschermde soorten zoogdieren en amfibieën waarvoor een vrijstelling geldt. Voor deze soorten wordt verwacht dat de zorgplicht in acht wordt genomen. Ook geldt dit voor soorten die geheel onbeschermd zijn.

Concluderend kan gesteld worden indien afdoende maatregelen genomen worden om geen schade te berokkenen aan vogelnesten die in gebruik zijn, worden als gevolg van de uitvoering van de plannen geen negatieve effecten verwacht op beschermde soorten, hun verblijfplekken en leefgebieden.

4.3 Voorzorgsmaatregelen en aanbevelingen.

Algemene voorzorgsmaatregelen

- Bij uitvoering van ingrepen dient het broedseizoen in acht genomen te worden indien niet voldoende gegarandeerd kan worden dat nesten van broedende vogels niet beschadigd of vernietigd kunnen worden. In de periode waar nog broedende vogels of nestjongen worden waargenomen geldt het broedseizoen.

- Voor aanwezigheid onbeschermd en vrijgestelde zoogdieren en amfibieën dient de zorgplicht in acht genomen te worden. D.w.z. dat men verstoring, verwonding en doden van deze diersoorten zoveel mogelijk tracht te voorkomen. De zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd.

Aanbeveling

-Gelet op het belang van de omgeving voor vleermuizen dient het aanbeveling om na zonsondergang terughoudend te zijn met bouwverlichting en bij herinrichting een verlichting realiseren die niet gericht is op groenstructuren waarlangs vleermuizen kunnen foerageren.

-Het dient aanbeveling om bij verwijderen van afvalbergen zorgvuldig te werk gaan om beschadiging en doden van schuilende amfibieën en kleine zoogdieren te voorkomen.

4.4. Mitigerende en compenserende maatregelen

Aanbevolen compenserende maatregelen

Bij herontwikkeling de percelen van een inrichting voorzien die aansluit op de landschappelijke en ecologische omgeving. Bijvoorbeeld door de aanplant van groenstructuren die inheemse soorten bomen en struiken bevatten.

4.5 Ontheffingsaanvraag

Indien verstoring van broedvogels uitgesloten kan worden genomen is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk

4.6 Vervolgonderzoek

Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk

Samenvattend

Indien de hiervoor genoemde algemene voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen, worden ten gevolge van voorgenomen ingrepen en herontwikkeling van het plangebied geen negatieve effecten verwacht op beschermde natuurgebieden en beschermde soorten en hun leefgebied. Ontheffingsaanvraag is alleen noodzakelijk indien niet gegarandeerd kan worden dat broedvogels niet verstoord worden doordat hun nestelplekken beschadigd of vernietigd worden.

5. Bronnen

Literatuur

- Creemers. R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland.
- Schaminée e.a. 1995. De Vegetatie van Nederland deel 1 t/m 5
- Drs. E.J. Weeda, R. Westra, Ch. Westra, T. Westra 1985-1994. Nederlandse Ecologische Flora deel 1t/m5
- P. Twisk, A. van Diepenbeek, J.P. Bekker 2010. Veldgids Europese Zoogdieren
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en NoordwestAfrika. Tirion Natuur.
- SOVON broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000.
- J.J.C.W. van Delft & W. Schuitema Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant, Uitgave RAVON 2005.

Internetsites

- www.brabant.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.rijksoverheid.nl/ministeries/ez
- www.dassenwerkgroepbrabant.nl

Bijlage1 - Wet Natuurbescherming

1.1 Verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te storen	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

1.2 Zorgplicht

In de Wet Natuurbescherming is een zorgplicht (artikel 2, lid 1) opgenomen:

“Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. De zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

De zorgplicht geldt altijd, en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bijlage 2- Beschermde soorten en verblijfplekken

1.2 Bescherming soorten Vogelrichtlijn I (vogels met vaste verblijfplekken).

De vogelrichtlijn onderscheidt de volgende categorieën beschermde vaste verblijfplekken

1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Lijst van vogels die vaste verblijfplekken onderhouden

soort	categorie	soort	categorie
steenuil	1	groene specht	5
gierzwaluw	2	ekster	5
huismus	2	gekraagde roodstaart	5
roek	2	glanskop	5
grote gele kwikstraat	3	grauwe vliegenvanger	5
kerkuil	3	grote bonte specht	5
oehoe	3	hop	5
ooievaar	3	huiszwaluw	5
slechtvalk	3	ijsvogel	5
Boom valk	4	Kleine bonte specht	5
buizerd	4	Kleine vliegenvanger	5
havik	4	koolmees	5
ransuil	4	kortsnavelboomkruiper	5
sperwer	4	oeverzwaluw	5
wespendief	4	pimpelmees	5
zwarte wouw	4	raaf	5
blauwe reiger	5	ruigpootuil	5
boerenzwaluw	5	spreeuw	5
Bonte vliegenvanger	5	Tapuit	5
boomklever	5	torenvalk	5
boomkruiper	5	zeearend	5
bosuil	5	zwarte kraai	5
brilduiker	5	Zwarte mees	5
draaihals	5	Zwarte roodstaart	5
eidereend	5	Zwarte specht	5

2.1 Beschermde soorten Habitatrichtlijn bijlage IV

Nederlandse naam	Latijnse naam		
Planten (4)		Reptielen (3)	
Drijvende water-weegbree	Luronium natans	Gladde slang	Coronella austriaca
Groenknolorchis	Liparis loeselii	Muurhagedis	Podarcis muralis
Kruipend moerasscherm	Apium repens	Zandhagedis	Lacerta agilis
Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis		
Zoogdieren terrestisch (8)		Vlinders (7)	
Bever	Castor fiber	Donker pimpemelblauwtje	Maculinea nausithous
Hamster	Cricetus cricetus	Grote vuurvliinder	Lycaena dispar
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius	Moerasparelmoervliinder *)	Euphydryas aurinia
Euraziatische lynx	Lynx lynx	Pimpemelblauwtje	Maculinea teleius
Noordse woelmuis	Microtus oeconomus	Teunisbloempijlstaart	Proserpinus proserpina
Otter	Lutra lutra	Tijmblauwtje *)	Maculinea arion
Wilde kat	Felis silvestris	Zilverstreephooi-beestje *)	Coenonympha hero
Wolf *)	Canis lupus		
Vleermuizen (22)		Libellen (8)	
Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteinii	Bronslibel *)	Oxygastra curtisii
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri	Gaffellibel	Ophiogomphus cecilia
Brandts vleermuis	Myotis brandtii	Gevlekte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis
Franjestaart	Myotis nattereri	Groene glazenmaker	Aeshna viridis
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus	Noordse winterjuffer *)	Sympecma paedisca
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	Oostelijke witsnuitlibel *)	Leucorrhinia albifrons
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus	Rivierrombout	Gomphus flavipes
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus	Sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis
Grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrum-equinum		
Grote rosse vleermuis	Nyctalus lasiopterus	Kevers (5)	
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus	Brede geelrandwater-roofkever	Dytiscus lattisimus
Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus	Gestreepte water-roofkever	Graphoderus bilineatus
Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros	Heldenbok	Cerambyx cerdo
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	Juchtleerkever	Osmoderma eremita
Meervleermuis	Myotis dasycneme	Vermiljoenkever	Cucujus cinnaberinus
Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus		
Noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii	Overige soorten (2)	
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	Bataafse stroommossel	Unio crassus
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	Platte schijfhoren	Anisus vorticulus
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus		
Vale vleermuis	Myotis myotis		
Watervleermuis	Myotis daubentonii		
Zoogdieren marien (5)			
Bruinvis	Phocoena phocoena		
Gewone dolfin	Delphinus delphis		
Tuimelaar	Tursiops truncatus		
Witflankdolfijn	Lagenorhynchus acutus		
Witsnuitdolfijn	Lagenorhynchus albirostris		

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en 3.8 omdat er een gereede kans op terugkeer bestaat

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen; publicatie van Min. van EZ.

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen: publicatie van Min. van EZ.

Bijlage 3- Soorten met een vrijstelling.

Uitgezonderd:

	Geen vrijstelling
1	Overgangsregeling (vrijstelling tot halverwege het jaar 2017)
2	Tijdelijke vrijstelling van juli t/m september
3	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus tot 15 oktober
4	Tijdelijke vrijstelling periode maart en april en periode juli t/m september
5	Tijdelijke vrijstelling van 15 augustus t/m februari

	Drente	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	ANWVB RN art 3.31
zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis													
Bunzing							1						
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Eekhoorn						4							
Egel													
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn							1						
Huisspitsmuis													
Konijn													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter						5							
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis													
Vos													
Wezel							1						
Woelrat													
Amfibieën en reptielen													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Hazelworm						2							
Kleine watersalamander													
Levendbarende hagedis						3							
Meerkikker													
Bastaardkikker													

